

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
MAKTABGACHA VA MAKTAB TA’LIMI VAZIRLIGI
IXTISOSLASHTIRILGAN TA’LIM MUASSASALARI AGENTLIGI
HUZURIDAGI PEDAGOGIK MAHORAT VA XALQARO BAHOLASH
ILMIY-AMALIY MARKAZI**

**UMUMIY O‘RTA VA MAKTABDAN TASHQARI TA’LIM
TASHKILOTLARI XITOY TILI FANI O‘QITUVCHILARINI
ATTESTATSIYADAN O‘TKAZISH UCHUN MALAKA SINOVIDA
FOYDALANILADIGAN TEST TOPSHIRIQLARI
SPETSIFIKATSIYASI**

Toshkent – 2026

UMUMIY O‘RTA VA MAKTABDAN TASHQARI TA’LIM TASHKILOTLARI PEDAGOG KADRLARINI ATTESTATSIYADAN O‘TKAZISH UCHUN XITOY TILI FANIDAN MALAKA SINОВI TOPSHIRIQLAR SPETSIFIKATSIYASI

Mazkur spetsifikatsiya xitoy tili fanidan umumiy o‘rta ta’lim tashkilotlari o‘qituvchilarini attestatsiyadan o‘tkazish malaka sinovining umumiy tamoyillari, me’yoriy asoslari, baholashning qamrovi, baholash mezonlari va malaka sinovini o‘tkazish tartibiga qo‘yiladigan talablarni belgilaydi.

I. Umumiy tamoyillar

Baholash maqsadi – talabgorlarning xitoy tili fanini o‘qitish metodikasi bo‘yicha nazariy bilimlari, amaliy ko‘nikma va kompetensiyalarini kompleks baholash.

Ushbu baholash natijalari asosida pedagog kadrlar attestatsiyasida qabul qilinadigan qarorlar asosli bo‘lishini ta’minlash maqsadida baholashning barcha bosqichlarida validlik, ishonchlilik, adolat va shaffoflik tamoyillariga rioya qilinishi ta’minlanadi.

II. Me’yoriy asoslar

1. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023-yil 26-maydagi “Maktabgacha va maktab ta’limi vazirligi hamda uning tizimidagi tashkilotlar faoliyatini samarali tashkil etish chora-tadbirlari to‘g‘risida” PF-79-son farmoni.

2. Vazirlar Mahkamasining 2021-yil 17-sentyabrdagi “Maktabgacha, umumiy o‘rta, o‘rta maxsus, professional va maktabdan tashqari ta’lim tashkilotlari pedagog kadrlarini attestatsiyadan o‘tkazish tartibini takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi 572-son qarori.

3. O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2023-yil 29-dekabrda gi “Maktabgacha, umumiy o‘rta, o‘rta maxsus, professional va maktabdan tashqari ta’lim tashkilotlari pedagog kadrlarini attestatsiyadan o‘tkazish tartibi takomillashtirilishi munosabati bilan O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2021-yil 17-sentyabrdagi “Maktabgacha, umumiy o‘rta, o‘rta maxsus, professional va maktabdan tashqari ta’lim tashkilotlari pedagog kadrlarini attestatsiyadan o‘tkazish tartibini takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida” 572-son qaroriga o‘zgartirish va qo‘shimchalar kiritish haqida”gi 692-son qarori.

III. Baholash qamrovi

Xitoy tili fani o‘qituvchilari uchun malaka sinovida jami 50 ta test savollari (mutaxassislik fanidan 35 ta, pedagogik mahorat fanidan 10 ta va kasbiy standartdan 5 ta) topshirig‘i taqdim etiladi va test topshiriqlarini bajarish uchun 105 daqiqa

(mutaxassislik fani, pedagogik mahorat hamda kasbiy standart) vaqt beriladi. Bunda yopiq test topshiriqlaridan (*yagona to'g'ri javobni talab qiladigan test topshiriqlari, moslashtirishni talab qiladigan test topshiriqlari va ketma-ketlikni talab qiladigan test topshiriqlari*) foydalaniladi. Test topshiriqlarining mazmun sohasi va baholanadigan konstruktlar bo'yicha taqsimoti quyidagi jadvalda aks etgan:

Test topshiriqlarining mazmun sohasi va baholanadigan konstruktlar bo'yicha taqsimoti

1-jadval

Mazmun sohasi	Baholanadigan konstruktlar	Test topshiriqlari soni
I. XITOY TILI		35 ta
I. O'qib tushunish (1 - 15 savollar)		
1.1. Ilmiy-ommabop matnni o'qib tushunish	- matnning asosiy g'oyasi, maqsadi va auditoriyasini, muallif pozitsiyasini aniqlash; - matnda ochiq aytilgan muhim detallarni tushunish; - matnda ochiq aytilmagan ma'lumotlar, fikrlar, g'oyalarni anglash; - matndagi fakt va fikrni farqlash; - ma'lumotlarni izohlash, taqqoslash va umumlashtirish; - matnda qo'llanilgan leksik birliklarning ma'nosini kontekstdan anglash.	6
1.2. Voqeband matnni o'qib tushunish	- matnning asosiy g'oyasini aniqlash; - matnda ochiq aytilgan muhim detallarni tushunish; - matnda ochiq aytilmagan detallarni anglash; - matnda tasvirlangan voqealar ketma-ketligini tushunish; voqea ishtirokchilarini tavsiflash; - matnda qo'llanilgan leksik birliklarning ma'nosini kontekstdan anglash.	5
1.3. Matn yaxlitligini tushunish	- matnning umumiy yaxlitligi va mazmuniy birligini tushunish - matn yaxlitligini tiklash (gaplar yoki xat boshi tartibini to'g'ri joylashtirish orqali); - matn strukturasi va qismlar o'rtasidagi bog'liqlikni aniqlash (kirish, rivojlantirish, xulosa); - matn qismlari o'rtasidagi mantiqiy va diskursiv bog'lanishlarni tushunish (masalan, sabab-oqibat, qarama-qarshilik, izohlash, ketma-ketlik).	4
II. Tilning amaliy qo'llanilishi (16 - 35 savollar)		

2.1. Grammatika	- grammatik strukturaning nomini va qo'llanilish o'rinlarini tanlash; - berilgan kontekstga mos grammatik birlik tanlash; - berilgan nutq namunasida grammatik xatoni topish va tushuntirish; - berilgan gap yoki jumlaning grammatik transformatsiya qilish (o'zgartirish); - grammatik xato sababini berilgan variantlar ichidan tanlash; - berilgan gapning grammatik jihatdan to'g'ri o'zgartirilgan variantini aniqlash; - o'xshash grammatik shakllardan ma'noga eng mosini tanlash.	7
2.2. Leksika	- berilgan kontekstga mos leksik birlikni tanlash; - berilgan leksik birlikning kontekstdagi ma'nosini aniqlash; - berilgan leksik birlikka kontekstga mos sinonimni tanlash; - so'z yasalishi qoidalari asosida berilgan kontekstga mos so'z yasash; - ma'nosi yaqin bo'lgan leksik birliklar orasidan kontekstga eng mosini tanlash (near-synonyms: say / tell / speak / talk); - leksik xatoni aniqlash (noto'g'ri tanlangan so'zni topish); - berilgan kontekstga mos bo'lmagan leksik birlikni aniqlash. (collocation, register yoki ma'no nomuvofiqligi).	7
2.3. Pragmatika	- berilgan vaziyatga mos og'zaki va (yoki) yozma nutq namunasini tanlash; - berilgan og'zaki va (yoki) yozma nutq namunasining kontekstda nazarda tutilgan ma'nosini anglash (literal meaning (to'liq ma'no), irrelevant interpretation, opposite meaning, exaggerated meaning); - berilgan og'zaki va (yoki) yozma nutq namunasining ijtimoiy va kommunikativ jihatdan kontekstga mosligiga baho berish. - diskurs (suhbat) asosida mos javobni tanlash (random statement, off-topic comment, irrelevant fact, confusing remark); - berilgan kontekstga mos muloqot strategiyasini aniqlash (making suggestion instead of request, giving unrelated information, expressing opinion instead of asking, ignoring speaker's intent); - xohish yoki niyatni farqlash (giving direct order, expressing anger, asking irrelevant question, making a statement unrelated to intent).	6

Matnlarga qo'yiladigan talablar

2-jadval

T/r	Matnlar	Mazmuniy talabalar	Hajmiy talablar
1	Ilmiy-ommabop matn	Standart Xitoy tilida yozilgan, muayyan sohaga bag'ishlangan, keng auditoriyaga (nomutaxassisga) mo'ljallangan ilmiy-ommabop matn (gazeta, jurnal yoki internet maqolasi)	350-400 so'z
2	Voqeaband matn	Muayyan voqea (real yoki xayoliy) tasvirlangan matn (gazeta yoki internet maqolasi yoxud badiiy asardan parcha)	350-400 so'z
3	Matn yaxlitligi	Standart Xitoy tilida yozilgan, keng auditoriyaga mo'ljallangan, muayyan muammoga bag'ishlangan matn (gazeta yoki internet maqolasi)	250-300 so'z

Kasb standartlari va pedagogik mahoratdan tuziladigan test topshiriqlarining mazmun sohasi va baholanadigan bilim va ko'nikmalari bo'yicha taqsimoti

3-jadval

1. KASB STANDARTI (36 – 40-savollar)		5 ta
1.1. Kasbiy standartlar	– pedagogning kasbiy standartlari (o'quv jarayonini rejalashtirish, ta'lim samaradorligini ta'minlash, o'zlashtirishni baholash va qayta aloqani taqdim etish, tarbiyaviy faoliyatni tashkil etish, xavfsiz rivojlantiruvchi ta'lim muhitini yaratish va ta'minlash, o'z-o'zini rivojlantirish va kasbiy o'sish, hamkasblar va ta'lim oluvchilarning ota-onalari bilan hamkorlik qilish)ni bilish va pedagogik vaziyatlarda qo'llay olish	5
2. PEDAGOGIK MAHORAT (41 – 50-savollar)		10 ta
2.1. Umumiy pedagogika va pedagogik mahorat	- darsni rejalashtirish va sinfni boshqarishdagi umumiy yondashuvlarni bilish; - darsni rejalashtirish va sinfni boshqarish yondashuvlarini konkret vaziyatga (ssenariyga) qo'llay olish; - darsni rejalashtirish yoki sinfni boshqarish bo'yicha qarorning berilgan vaziyatda mosligiga baho berish.	5

2.2. Xitoy tili o'qitish metodikasi	- xitoy tili o'qitish metodikasiga oid yondashuvlar, nazariy ramkalar (<i>framework</i>) va metodlarni farqlay olish; - xitoy tili o'qitish metodikasiga oid yondashuvlar, nazariy ramkalar va metodlarga oid asosiy terminologiyani bilish; - berilgan yondashuv doirasida darsga oid qabul qilingan qarorlarga baho berish; - berilgan yondashuv doirasida vaziyatga (ssenariyga) mos harakat yoki faoliyat turini tanlash; - qamrab olinadigan yondashuvlar va metodikalar: Structural Approach, TBLT, PPP, Lexical Approach, Functional Approach, Communicative Approaches, Grammar-Translation, Guided Discovery, Content-Based Learning, CLIL.	5
Jami		15 ta

Kognitiv ko'nikmalar taqsimot

4-jadval

T/r	Kognitiv daraja	Izohi	Test soni
1	Bilish va tushunish	Fanga doir nazariy ma'lumotlar, atamalar, qoidalar, tushunchalarni eslab qolish, ularning mazmuni, maqsadi va qo'llanilishini tushunish	8
2	Qo'llash	Bilim, tushuncha va protseduralarni yangi (notanish) kontekstlarda qo'llay olish	35
3	Mulohaza qilish	Faktlar, dalillar, fikrlarni taqqoslash, tahlil qilish, taxmin qilish va xulosa(lar) chiqarish	7

IV. Baholash mezonlari

Test topshiruvchining natijasini (raw score) hisoblash uchun har bir to'g'ri javobga 2 ball, noto'g'ri javobga 0 ball beriladi. Umumiy 100 ballni tashkil qiladi.

V. Imtihon tartibi

Taqiqlangan vositalar: imtihon vaqtida mobil telefon, aqlli soat, planshet yoki elektron eslatmalardan foydalanish qat'iyan man etiladi.

Axloq va intizom: nusxa ko'chirish, yordam so'rash yoki yordam berish, imtihon davomida gaplashish, ruxsatsiz chiqish kabi holatlar taqiqlanadi.

Nazoratchi qoidabuzarlikni aniqlaganda, uni rasmiylashtirib, tinglovchini testdan chetlashtiradi va natijasi bekor qilinadi.

VI. Tavsiya etiladigan asosiy adabiyotlar

Xitoy tili

1. Цзян Липин (гл. ред.). Стандартное руководство HSK 4. – Пекин: Издательство Пекинского университета языка и культуры, 2015. – 2 т. HSK 标准教程 4 / 姜丽萍主编. – 北京: 北京语言大学出版社, 2015.
2. Цзян Липин (гл. ред.). Стандартное руководство HSK 5. – Пекин: Издательство Пекинского университета языка и культуры, 2016. – 2 т. HSK 标准教程 5 / 姜丽萍主编. – 北京: 北京语言大学出版社, 2016.
3. Лю Сюнь. (2009) Новый практический курс китайского языка 4, 5, 6 т. Издательство Пекинского университета языка и культуры. – Пекин. Darslik: 刘均. 新实用汉语课本4,5,6 北京语言大学出版社. –北京
4. Ли Дэцзин/Под ред. Чэн Мейчжэнь. Практическая грамматика китайского языка для иностранцев. – Пекин: Изд-во Пекинского университета языков, 2008. – 652 с. 外国人使用汉语语法/李德津, 程美珍编著. – 2版 (修订本). – 北京: 北京语言大学出版社, 2008. – 652页.
5. Назарова С., Шамсиева Ш., Рахматуллаева Д., Сюй Янвэй. Xitoy OAV tili : o‘quv qo‘llanma. — Ташкент : Fan va texnologiyalar nashriyot-matbaa uyi, 2021. – 160 b.
6. Назарова С., Юсупова Н., Ариткова З. Amaliy xitoy tili: darslik: 2-qism. — Ташкент: Fan va texnologiyalar nashriyot-matbaa uyi, 2022. – 312 b.
7. Назарова С., Рахматуллаева Д. и др. Межкультурная коммуникация: теория и практика (китайский язык): учебное пособие. – Ташкент: Fan va texnologiyalar nashriyot-matbaa uyi, 2024. — 184 с.

Pedagogika, metodika

1. Ikki tilli ko‘nikmalarni o‘qitish metodikasi bo‘yicha ta’lim standartlari va o‘quv dasturi. Til ko‘nikmalarini o‘qitish tadqiqot markazi, Pekin til va madaniyat Universiteti – Pekin: Pekin Til va Madaniyat Universiteti nashriyoti, 2019. / 双语技能教学法课程标准和教学大纲 / 语言技能教学研究中心, 北京语言大学人文社会科学学部编. –北京: 北京语言大学出版社, 2019.
2. Xalqaro xitoy tili o‘qituvchisi sertifikatini imtihoni standartlariga sharh /国际汉语教师证书考试大纲解析 / Konfutsiy instituti shtab-kvartirasi (Hanban) tahriri ostida. – Pekin : Xalq ta’limi nashriyoti (人民教育出版社), 2015. – 216 b.
3. Xalqaro xitoy tili o‘qituvchisi sertifikatini imtihoni uchun namunaviy testlar to‘plami /国际汉语教师证书考试模拟试题集 / Lyan Shexue, Chjan Syaofen tahriri ostida. — Pekin : Pekin universiteti nashriyoti (北京大学出版社), 2016. – 276 b.

4. Xalqaro xitoy tili o'qituvchisi malaka imtihoni savollari va javoblari (Xitoy adabiyoti va Xitoy madaniyati bo'limi) /汉语国际教师资格考试真题及答案 (中国文学和中国文化部分) . –Pekin, 2014.

5. Назарова С.А. Методика обучения восточным языкам (китайский язык). Учебное пособие. –Ташкент: Инновацион ривожланиш нашриёт-матбаа уйи, 2020.

6. Зиямухамедов Ж.Т. Хитой тилини ўқитиш методикаси. Ўқув қўлланма. – Т.: “Ворис” нашриёти, 2020.

7. Международная программа по обучению китайскому языку//Foreign language teaching and research press. – Пекин, 2010. – 129 с.

8. Сян Пинчжу. Когнитивная деятельность методики обучения иностранцев. – Ухан: Изд-во Педагогического университета «Хуа Чжун», 2014. – 238 с. 向平著。对外汉语教学的实践认知。– 武汉：华中师范大学出版社，2014. – 238页.

9. Ли Шинчунь. Исследования по методике преподавания китайской лексики обучающимся из стран АСЕАН. – Пекин: Изд-во общественных наук КНР, 2013. – 263 с. 李仕春。向东盟十国的对外汉语词汇教学研究。— 北京：中国社会科学出版社，2013年. – 263页.

10. Вань Илин. Преподавание лексики китайского языка.– Пекин: Изд-во Пекинского университета языков, 2010. – 238 с. 万艺玲。汉语词汇教学。–北京：北京语言大学出版社，2010. – 238页。

11. Гао Яньчжу. Преподавание лексики иностранным обучающимся. – Шанхай: Изд-во педагогического университета Хуадунь, 2007. – 205 с. 高燕著。对外汉语词汇教学。–上海：华东师范大学出版社，2007 – 205页。

12. Назарова С. Совершенствование иноязычной лексической компетенции студентов при обучении китайскому языку/ С.Назарова – Ташкент: Akademnashr, 2024.- 192 с.

13. Umumiy o'rta ta'lim maktab o'qituvchisi kasb standarti.

Eslatma: test topshiriqlari mazmuni tavsiya etilgan adabiyotlarda aks etgan mazmun, tamoyil va yondashuvlar bilan moslashtiriladi, ammo test topshiriqlari to'g'ridan to'g'ri manbalardan olinmaydi. Malaka sinoviga tayyorgarlik ko'rish jarayonida tavsiya etilgan adabiyotlar eslab qolish manbai sifatida xizmat qilishdan ko'ra, umumiy kasbiy tayyorgarlikni mustahkamlashga qaratilgan.